

„Słownik tłumaczeniowy (polsko-angielski)”

wydanie 1

© 2009 Mariusz P. Stępień, Global Poland

<http://globalpoland.net/>

SPIS TREŚCI

Wstęp	2
Terminy	3
A	3
B	4
C	5
D	6
F	7
G	8
I	9
J	10
K	11
L	12
M	13
N	14
O	15
P	16
R	17
S	18
T	20
U	22
W	23
Ż	24
Uwagi końcowe	25

„Słownik tłumaczeniowy (polsko-angielski)”

wydanie 1

© 2009 Mariusz P. Stępień, Global Poland

<http://globalpoland.net/>

WSTĘP

Niniejszy słownik powstał w celu przybliżenia żargonu tłumaczeniowego wszystkim zainteresowanym, w tym (potencjalnym) klientom tłumaczy oraz osobom stawiającym pierwsze kroki w tym zawodzie.

Aby umożliwić szybkie odnalezienie danego terminu i jego znaczenia, zastosowano przejrzysty układ wpisu oraz kolejność alfabetyczną.

Każdy wpis składa się z trzech części:

(1) termin w j. polskim   (3) definicja

(wersje alternatywne)

(2) [angielski odpowiednik](#)

Słownik zawiera aktualnie 45 haseł.

TERMINY

A

aligner

[aligner](#)

Narzędzie służące do tworzenia pamięci tłumaczeniowych. Najczęściej jest to dodatek do narzędzia CAT, którego działanie polega na zestawieniu tekstu źródłowego z docelowym (dwa pliki lub tabela z dwiema kolumnami) i wyeksportowaniu poszczególnych wierszy-segmentów do pliku pamięci tłumaczeniowej.

arkusz wydawniczy

(*arkusz autorski, arkusz drukarski*)

[publisher's sheet, author's sheet](#)

Jednostka rozliczeniowa stosowana w tłumaczeniach literackich. Jeden arkusz zawiera 40 tysięcy znaków ze spacjami.

B

blok

[full/half day](#)

Jednostka rozliczeniowa stosowana w tłumaczeniach ustnych. Blok obejmuje 4 lub 8 godzin pracy tłumacza.

BT, biuro tłumaczeń

(agencja tłumaczeń)

[translation agency](#)

Firma pośrednicząca pomiędzy klientem a tłumaczem. Zakres prac biura tłumaczeń obejmuje takie czynności, jak wyszukiwanie klientów zainteresowanych tłumaczeniami, opracowywanie glosariuszy dla tłumaczy, przygotowywanie zlecenia do tłumaczenia (np. zamiana skanów na format tekstowy), korektę/weryfikację tłumaczenia przed odesłaniem do klienta, a także odpowiednie rozliczanie każdego zlecenia (osobno z klientem i z tłumaczem).

C

CAT

CAT, [Computer-Assisted Translation](#)

Skrót od angielskiego „Computer-Assisted Translation”, tj. „tłumaczenie wspomagane komputerowo”. W żargonie tłumaczy zdecydowanie częściej skrótowi CAT używa się w odniesieniu do narzędzi CAT niż do samego procesu tłumaczenia wspomagane komputerowo.

CV, Curriculum Vitae

(*życiorys*)

[CV, Curriculum Vitae, resume](#)

Podstawowy dokument wymagany przez pracodawców podczas rekrutacji. W przypadku tłumaczy, poza standardowymi częściami (wykształcenie, kursy itp.), CV może zawierać wykaz klientów, listę obsługiwanych programów komputerowych oraz dane statystyczne (tłumaczone publikacje, ilość przetłumaczonego tekstu, liczba godzin tłumaczenia ustnego itp.).

D

DG, gospodarcza (firma) business activity	działalność	Zarejestrowana forma działalności na rynku. Tłumacze po założeniu działalności gospodarczej mogą rozliczać się z klientami za pomocą rachunków lub faktur VAT (nie mogą rozliczać własnych tłumaczeń na podstawie umowy o dzieło, ale mogą takie umowy podpisywać z podwykonawcami). Tłumacze bez działalności gospodarczej rozliczają się na podstawie umowy o dzieło lub umowy o pracę (tłumacze etatowi, zatrudnieni np. w biurze tłumaczeń).
docelowe (wyjściowe) target, output		Przymiotnik odnoszący się do tekstu przetłumaczonego. Docelowe mogą być np.: słowo, segment, język, strona, tekst lub arkusz.
dopasowanie pełne (dopasowanie 100%) full match, 100% match		Podczas pracy w narzędziu CAT tłumacz otrzymuje podpowiedzi z pamięci tłumaczeń. Dopasowanie pełne oznacza całkowitą zgodność tłumaczonego segmentu z zaproponowanym segmentem zapisanym w pamięci tłumaczeniowej.
dopasowanie niepełne (dopasowanie rozmyte) fuzzy match		Podczas pracy w narzędziu CAT tłumacz otrzymuje podpowiedzi z pamięci tłumaczeń. Dopasowanie niepełne oznacza częściową zgodność tłumaczonego segmentu z zaproponowanym segmentem zapisanym w pamięci tłumaczeniowej. Tłumacz musi w takim przypadku ręcznie wprowadzić w tekście odpowiednie zmiany.

F

FV, faktura VAT

[VAT invoice](#)

Jeden z dokumentów, na podstawie którego tłumacz może rozliczać swoją pracę. Jest to jednak możliwe tylko w przypadku założenia działalności gospodarczej i zostania płatnikiem VAT.

G

g10n, globalizacja

[g10n, globalization](#)

Proces łączący internacjonalizację i lokalizację, mający na celu udostępnienie treści w danym języku szerszemu kręgowi odbiorców. Globalizacja polega na tym, iż dana treść jest przygotowywana tak, aby umożliwić jej późniejsze tłumaczenie na różne języki (ten etap to internacjonalizacja), a następnie jest ona tłumaczona i dostosowywana do lokalnych warunków (językowych, gospodarczych, kulturowych itp.) panujących na docelowych rynkach (ten etap to lokalizacja). Termin ten najczęściej odnosi się do oprogramowania.

GILT

[GILT](#)

Skrót od angielskiego „Globalization, Internationalization, Localization, Translation”, tj. „globalizacja, internacjonalizacja, lokalizacja, tłumaczenie”. Jest to skrótowe określenie całej branży tłumaczeniowej oraz procesów w niej wykorzystywanych (lokalizacji itd.).

glosariusz

[glossary](#)

Uproszczony słownik w formie listy słów w co najmniej dwóch językach. Najczęściej ma postać tabeli, w której jedna kolumna to słowa z języka źródłowego, a druga to odpowiedniki w języku docelowym.

I

i18n, internacjonalizacja

[i18n, internationalization](#)

Proces mający na celu udostępnienie treści w danym języku szerszemu kręgowi odbiorców. Internacjonalizacja polega na tym, iż dana treść jest przygotowywana tak, aby umożliwić jej późniejsze tłumaczenie na różne języki. Termin ten najczęściej odnosi się do oprogramowania.

„Słownik tłumaczeniowy (polsko-angielski)”

wydanie 1

© 2009 Mariusz P. Stępień, Global Poland

<http://globalpoland.net/>

J

jednostka tłumaczeniowa

(jednostka pamięci, TU)

[TU, translation unit](#)

Para segmentów (źródłowego i docelowego)
zapisana w pamięci tłumaczeniowej.

K

klient bezpośredni

(klient docelowy)

[end customer, target customer](#)

Firma lub osoba, dla której tłumacz wykonuje zlecenie bez pośrednictwa biura tłumaczeń.

korekta

[proofreading](#)

Usługa polegająca na poprawianiu błędów językowych (gramatycznych, ortograficznych itd.) występujących w tekście (źródłowym lub docelowym).

L

I10n, lokalizacja

[I10n, localization](#)

Proces mający na celu udostępnienie treści w danym języku szerszemu kręgowi odbiorców. Lokalizacja polega na tym, iż dana treść jest tłumaczona i dostosowywana do lokalnych warunków (językowych, gospodarczych, kulturowych itp.) panujących na docelowych rynkach. Termin ten najczęściej odnosi się do oprogramowania.

M

**MT, tłumaczenie
maszynowe**

(tłumaczenie komputerowe)

[MT, machine translation](#)

Tłumaczenie wykonywane przez tłumacza elektronicznego, program komputerowy, mechanizm na stronie WWW itp. Charakteryzuje się ono niską jakością przekładu zdań (błędy składniowe, gramatyczne, nieuwzględnienie kontekstu itp.), ale może być stosowane w celu tłumaczenia pojedynczych słów lub prostych wyrażeń.

N

napisy

(lista dialogowa)

[subtitles](#)

Tekst dodawany do materiału audio/wideo (np. filmu). Jest to zapis tłumaczenia ścieżki dźwiękowej lub jej transkrypcja w tym samym języku. Proces tłumaczenia napisów wiąże się z przestrzeganiem dodatkowych wymagań technicznych takich, jak ograniczenie długości tekstu (umożliwiające jego prawidłowe wyświetlenie na ekranie).

narzędzie CAT

[CAT tool](#)

Program komputerowy wspomagający tłumaczenie. Najczęściej wyświetla tekst w formie dwóch segmentów (wierszy lub kolumn tabeli) – źródłowego i docelowego, dzięki czemu tłumacz widzi na ekranie obie wersje językowe (w przeciwieństwie do tłumaczenia bez narzędzia CAT, podczas którego tekst docelowy jest wpisywany w nowym dokumencie lub w miejscu tekstu źródłowego). Narzędzia CAT wykorzystują pamięci tłumaczeniowe, w których zapisane są dotychczas przetłumaczone segmenty tekstu. Jeśli dany segment (lub podobny do niego) zostanie znaleziony w pamięci tłumaczeniowej, wówczas tłumaczenie tego segmentu zostanie wyświetlone na ekranie. Niektóre narzędzia CAT mają formę nakładki na edytor tekstu, inne są niezależnymi aplikacjami.

O

OCR

(rozpoznawanie tekstu)

OCR, Optical Character
Recognition

Proces polegający na komputerowym rozpoznawaniu tekstu na obrazie. Oprogramowanie OCR umożliwia wyodrębnienie tekstu z obrazu (np. skanu) w celu jego późniejszej edycji (np. tłumaczenia).

P

pamięć tłumaczeniowa

(pamięć tłumaczeń, TM)

[TM, translation memory](#)

Plik wykorzystywany przez narzędzia CAT. Zapisane są w nim segmenty tekstu przetłumaczone przez tłumacza z wykorzystaniem narzędzia CAT. Pamięć tłumaczeniowa składa się z jednostek tłumaczeniowych (par segmentów). Jeśli podczas pracy z narzędziem CAT dany segment (lub podobny do niego) zostanie znaleziony w pamięci tłumaczeniowej, wówczas tłumaczenie tego segmentu zostanie wyświetlone na ekranie.

powtórzenie

[repetition](#)

Inne określenie na dopasowanie pełne.

próbka

(tłumaczenie próbne)

[sample \(translation\)](#)

Tekst wysyłany przez klienta bezpośredniego przed realizacją danego zlecenia lub przez biuro tłumaczeń podczas rekrutacji w celu sprawdzenia umiejętności tłumacza. Próbka taka nie powinna przekraczać 1-2 stron rozliczeniowych (wyjątkiem są tłumaczenia literackie, w przypadku których może to być dłuższy tekst).

R

redakcja

editing

Usługa polegająca na dostosowaniu tłumaczonego tekstu do wymagań językowych (np. stylistycznych) klienta, a także na jego odpowiednim sformatowaniu (np. przygotowaniu do późniejszego składu, druku itp.).

S

segment

[segment](#)

Fragment tekstu wyodrębniony podczas tłumaczenia z wykorzystaniem narzędzia CAT (najczęściej zdanie). Po przetłumaczeniu danego segmentu jego wersja źródłowa i docelowa jest umieszczana w pamięci tłumaczeniowej jako jednostka tłumaczeniowa. Większość narzędzi CAT umożliwia dostosowanie zasad dzielenia tekstu na segmenty (dzielenie po kropce, średniku itp.).

słownik dwujęzyczny

[bilingual dictionary](#)

Słownik zawierający hasła w danym języku i ich odpowiedniki w innym języku. Objasnienia haseł są podane w jednym, drugim lub obu językach.

słownik jednojęzyczny

[monolingual dictionary](#)

Słownik zawierający hasła w danym języku i ich objaśnienia w tym samym języku.

słownik wielojęzyczny

[multilingual dictionary](#)

Słownik zawierający hasła w danym języku i ich odpowiedniki w innych językach (co najmniej dwóch). Objasnienia haseł są podane w jednym lub wielu językach.

stawka

[rate](#)

Cena usługi (tłumaczenia, korekty itd.) wyrażona stosunkiem kwoty w danej walucie i wybranej jednostki rozliczeniowej, np. X gr za słowo źródłowe, XX zł za stronę rozliczeniową lub XXX zł za blok 8 godzin tłumaczenia ustnego.

„Słownik tłumaczeniowy (polsko-angielski)”

wydanie 1

© 2009 Mariusz P. Stępień, Global Poland

<http://globalpoland.net/>

strona rozliczeniowa

(*strona standardowa, strona
obliczeniowa, strona
znormalizowana*)
[standard page](#)

Jednostka rozliczeniowa stosowana w tłumaczeniach pisemnych. Strona taka zawiera 1800 (tłumaczenia zwykłe) lub 1125 (tłumaczenia uwierzytelnione) znaków ze spacjami. W przypadku tłumaczeń zwykłych bywa stosowana inna liczba znaków (1500, 1600, bez spacji), ale liczba 1800 jest najczęściej spotykana.

T

tłumacz

[translator/interpreter](#)

Osoba zajmująca się zawodowo tłumaczeniami. Tłumacze dzielą się na pisemnych i ustnych oraz na zwykłych i przysięgłych.

tłumacz etatowy

[in-house translator/interpreter](#)

Tłumacz zatrudniony w firmie (np. biurze tłumaczeń) na umowę o pracę, często na wyłączność (nie wykonuje zleceń od innych klientów).

tłumacz przysięgły

[sworn translator/interpreter](#),
[certified translator/interpreter](#)

Tłumacz, który uzyskał odpowiednie uprawnienia (zdał egzamin przed Państwową Komisją Egzaminacyjną pod patronatem Ministra Sprawiedliwości), dzięki którym może wykonywać tłumaczenia uwierzytelnione dla instytucji państwowych (urzędów, sądów itp.), osób i firm. Tłumacz przysięgły jest osobą zaufania publicznego.

tłumaczenie

uwierzytelnione

(tłumaczenie poświadczone)

[certified](#)

[translation/interpreting](#), [sworn translation/interpreting](#)

Rodzaj tłumaczenia, które jest wykonywane przez tłumacza przysięgłego. Jest ono często błędnie nazywane tłumaczeniem przysięgłym (przysięgły jest tłumacz, nie tłumaczenie).

tłumaczenie wspomagane komputerowo

[CAT](#), [computer-assisted translation](#)

Proces tłumaczenia z wykorzystaniem komputera, np. narzędzi CAT.

„Słownik tłumaczeniowy (polsko-angielski)”

wydanie 1

© 2009 Mariusz P. Stępień, Global Poland

<http://globalpoland.net/>

TMX

TMX, Translation
eXchange Memory

Najpopularniejszy format pliku pamięci tłumaczeniowej, obsługiwany przez kilka narzędzi CAT.

translator

translator

Urządzenie lub program komputerowy wykonujący tłumaczenie maszynowe.

U

UoD, umowa o dzieło

[contract for specific work](#)

Jeden z dokumentów, na podstawie którego tłumacz może rozliczać swoją pracę. Umowy o dzieło są stosowane, gdy tłumacz nie zarejestrował działalności gospodarczej.

W

weryfikacja

[verification](#)

Usługa polegająca na sprawdzeniu zgodności tłumaczenia z tekstem źródłowym. Obejmuje ona korektę i poprawianie błędów merytorycznych (zmiana znaczenia tekstu źródłowego, pominięcia, niewłaściwa terminologia itp.).

wiersz

(linia)

[line](#)

Jednostka rozliczeniowa stosowana w tłumaczeniach pisemnych, najczęściej spotykana w Niemczech. Jeden wiersz to 55 znaków.

wolny strzelec

(freelancer)

[freelancer](#)

Tłumacz współpracujący z nieograniczoną liczbą klientów, rozliczający się na podstawie umowy o dzieło lub posiadający jednoosobową działalność gospodarczą (wystawiający rachunki/faktury VAT). Taki tłumacz nie jest zatrudniony na umowę o pracę.

Ź

źródłowe

(wejściowe)

[source](#), [input](#)

Przymiotnik odnoszący się do tekstu oryginalnego, który ma zostać przetłumaczony. Źródłowe mogą być np.: słowo, segment, język, strona, tekst lub arkusz.

„Słownik tłumaczeniowy (polsko-angielski)”

wydanie 1

© 2009 Mariusz P. Stępień, Global Poland

<http://globalpoland.net/>

UWAGI KOŃCOWE

Mam nadzieję, iż niniejszy słownik ułatwi potencjalnym klientom komunikację z tłumaczami, a samym tłumaczom wyjaśni nieznanne im pojęcia używane w tej branży. Z czasem będzie on oczywiście uzupełniany o kolejne hasła.

Będę wdzięczny za wszelkie komentarze oraz propozycje terminów, które powinny zostać dodane do słownika.

Mariusz P. Stępień
mps@globalpoland.net